

ביצה יד. (משנה) עד יד: (משנה שלישית)

ביאורים

מר שמואל: אמורא מהדור הרביעי/חמישי בבבל. יש שדייקו מסוגייתנו שהיה מבית ריש גלותא, כדעת בעל היוחסין, הואיל ונאמר שהיו לו עבדים בביתו. רב שרירא גאון (באיגרת השנית) כתב שהכינוי "מר" מתפקד בשני אופנים: (1) שם פרטי (או חלק משם פרטי), כגון: מר בר אמימר, מר בר רב אשי. (2) ראשי גלויות בבבל מכונים בתואר זה לפני שמם.

משנה

ר' מאיר בברייתא מעמיד אחרת את מחלוקתם:

ב"ש:
תבלין: לא צריך שינוי. (וניתן לדוך עמהם גם מלח)
מלח: שינוי רב, ובכמות מועטת.

ב"ה:
מלח ותבלין: לא צריך שינוי.

השינוי בדיכה ב"ו"ט:

ב"ש:
תבלין: שינוי מועט. (עץ במקום אבן)
מלח: שינוי רב. (למשל פך חרס במקום מדוכה)

ב"ה:
תבלין: לא צריך שינוי.
מלח: שינוי מועט. (עץ במקום אבן)

פסק ההלכה:

שמואל:
 בתבלין ואף במלח אין צורך בשום שינוי

רב אחא ברדלא ורב ששת:
 במלח צריך שינוי מועט (הטיית המדוך למשל).

מדוע מלח חמור מתבלין

שיטה א':
 כל תבשיל זקוק למלח, ולכן ידע כבר מאתמול שיזדקק לו לשיטה זו אם ידע בערב יו"ט באיזה תבלין ישתמש - דינו כמלח]

שיטה ב':
 מלח לא מפיג טעמו - לכן ניתן היה לדוכו אתמול! [לשיטה זו כרכום (שלא מפיג טעמו) דינו כמלח]

ביאור הברייתות:

אבי:

1. אין כותשין חיטה 4 חלקים אפילו במכתשת קטנה. (זהו סעיף 1 בברייתא א')

2. אין כותשין במכתשת גדולה כל סוגי הכתישות. (זהו סעיף 2 בברייתא א', וכן ברייתא ב')

רבא:

כשיש עבדים (שמזלזלין ומרמים):
 אין כותשין בשום מכתשת (זוהי ברייתא א' - אין כותשין חיטה כיוון שאין כותשין בשום מכתשת)

כשאין עבדים:
 במכתשת גדולה אין כותשין, ובקטנה כותשים (זוהי ברייתא ב')

הקשיים בהסבר הברייתות:

א. סתירה פנימית בברייתא א' (מסעיף 1 משמע ששאר דברים כותשין ומסעיף 2 משמע שלא)

ב. סתירה בין הברייתות (בברייתא א' אסורה כל מכתשת ובברייתא ב' משמע שיש הבדל בין מכתשת גדולה לקטנה)

ברייתא א'

דין כתישה ב"ו"ט:

1. אין כותשין חיטה 4 חלקים.
 2. אין כותשין במכתשת.

ברייתא ב'

כותשין במכתשת קטנה.

משנה

ברירת קטניות ביו"ט:

ב"ש:

בשינוי - אוכל מתוך פסולת.

ב"ה:

ללא שינוי - פסולת מתוך אוכל.

(אך לא בוררים בטבלא נפה וכברה כי נראה בורר לצורך יום חול)

ר' גמליאל:

שם מים על הקטניות שבכלי ומוציא את הפסולת שצפה.

כשכמות הפסולת מרובה:

לכל הדעות אסור לברור (האוכל בטל - והתערובת מוקצה).

כשברירת הפסולת דורשת יותר מאמץ מברירת האוכל:

בורר את האוכל.

משנה

מה מותר לשלוח לחבר ביו"ט?

ב"ש:

רק אוכל המוכן לאכילה.

ב"ה:

חיה ועוף יינות שמנים סלתות וקטניות.

(אבל תבואה אסור - אינה ראויה לאכילה היום כי צריך לטוחנה)

ר' שמעון:

אפילו תבואה. (כי מותר לכותשה במכתשת קטנה)

בכל מקרה אסור לשלוח ע"י 3 אנשים ומעלה,
(כיוון שנראה מוליך למכור בשוק)

ביצה יד: (משנה שלישית) עד טז. (שורה 12)

ביאורים

"חציו לה' וחציו לכם": "אע"פ שאכילה ושתייה במועדות בכלל מצות עשה. לא יהיה אוכל ושותה כל היום כולו. אלא כך היא הדת, בבקר משכימין כל העם לבתי כנסיות ולבתי מדרשות ומתפללין וקורין בתורה בענין היום וחוזרין לבתיהם ואוכלין, והולכין לבתי מדרשות קורין ושונין עד חצי היום, ואחר חצות היום מתפללין תפלת המנחה וחוזרין לבתיהן לאכול ולשתות שאר היום עד הלילה. כשאדם אוכל ושותה ושם ברגל לא ימשך ביין ובשחוק וקלות ראש ויאמר שכל מי שיוסיף בזה ירבה במצות שמחה. שהשכרות והשחוק הרבה וקלות הראש אינה שמחה אלא הוללות וסכלות ולא נצטוינו על ההוללות והסכלות אלא על השמחה שיש בה עבודת יוצר הכל שנאמר תחת אשר לא עבדת את ה' אלהיך בשמחה ובטוב לבב מרב כל. הא למדת שהעבודה בשמחה. ואי אפשר לעבוד את השם לא מתוך שחוק ולא מתוך קלות ראש ולא מתוך שכרות". (רמב"ם יו"ט פ"ו)

משנה

דברים שמותר לשלוח לחבר ביו"ט:

בגדים (בין תפורים ובין שאינם תפורים)
בגדים עם כלאים.
ובתנאי שהם לצורך המועד.

דברים שאסור לשלוח לחבר ביו"ט:

סנדל המסומר.
מנעל שאינו תפור.
ר' יהודה: מנעל לבן.

זה הכלל:

כל דבר שמתוקן כל צרכו - מותר לשלוח ביו"ט. (ע"פ ביאור הגמרא)

בגדים תפורים: ראויים למבוש.

בגדים שאינם תפורים: ראויים לשמש ככיסוי.

בגדי כלאים: מדובר בבגדים קשים המותרים בישיבה.

סנדל המסומר - אסור ללבושו בשבת ויו"ט (בגלל אסון שנגרם בגללו) ולכן אסור לשולחו (ומותר לטלטלו) (ואינו מוקצה כי הוא כלי)

מנעל שאינו תפור: אפילו אם מחובר ביתדות של עץ.

לרבות תפילין שמותר לשלח ביו"ט.

בגד כלאים:

- מהתורה מותרת (לא יעלה עליך)
- מדרבנן אסורה - אפילו אם יש הפסק של בגדים אחרים

1. ישיבה עליו
בגד רך: אסורה מדרבנן (שמה תכרך נימא על בשרו)
בגד קשה: מותרת.

2. שימוש כוילון
אסור (כי השמש מתעטף בשוליו כדי להתחמם)

3. כשמים בו זרעים:
רבא: אסור. (כי מחמם)
ר"א: מותר. (אין דרך חימום בכך)

ואם שמים בו מטבעות
מותר לפי כולם (כיוון שלא ניתן להתחמם ממנו)

ובכל מקרה יניח ידו על התפילין כדי שלא יראו אותו.

בא בדרך (או בבית המדרש) כשתפילין על ראשו ונכנסה שבת

כשיש רק חשש מכלבים:
רשאי להוליך את התפילין (אפילו בידו) עד הבית הראשון.

כשיש רק חשש מגנבים:
רשאי להוליכם עד שיגיע לביתו (ובתנאי שהיו על ראשו).

סיבת ההיתר: העברה כלאחר יד והותרה משום בזיון התפילין.

משנה

י"ט שלפני שבת:

אסור לבשל מיו"ט לשבת - אלא אם כן עשה עירוב תבשילין בישראל י"ט ונשאר: הותר ייבא בשבת.

הכמות הנדרשת לעירובי תבשילין:

ב"ש: 2 תבשילין. (דג וביצה נחשבים ל2 תבשילין)
ב"ה: 1 תבשיל.

נאכל/אבד העירוב:

אסור לבשל מיו"ט לשבת, אא"כ נשאר ממנו כל שהוא.

המקור (שעליו הסמיכו) עירובי תבשילין:

שמואל: "זכור את יום השבת *פקדו*" - יש להניח עירובי תבשילין כדי לזכור את השבת.

ר' אלעזר (תנא): "את *אכר תאפו אפו ואת אכר תאפו*" - אופין ומבשלין רק על האפוי והמבושל מערב י"ט.

הסיבה (שבגללה תיקנו) עירובי תבשילין:

רב אשי: כדי שיידע שאסור לבשל מיו"ט ליום חול.

רבא: כדי שיכין מראש אוכל יפה גם לשבת.

ולא התירו לערב ביו"ט (לפני הסעודה) מחשש שישכח.

עונג יום טובהוצאות י"ט

כל מזונותיו של אדם בשנה הקרובה נקצבים לו בר"ה, חוץ מהוצאות שבתות וימים טובים והוצאות בניו לתלמוד תורה שיוקצב לו בהתאם להוצאותיו.

חלוקת היום

ר' אליעזר: יקדיש את כל יומו או למאכל ומשתה או ללימוד תורה.

ר' יהושע: יקדיש חצי מיומו למאכל ומשתה וחצי מיומו ללימוד תורה.

טעם המחלוקת

כיצד ליישב את הסתירה בין הפסוקים:

"*עצרת אלה א-להיך*,"
"*עצרת תהיה לבב*."

ביצה טז. (שורה 12) עד יז. (שורה 2)

ביאורים

בשולי נכרים: חכמים אסרו לאכול מאכל שבישלו גוי, גם כאשר אין במאכל כל תערובת של איסור, ואפילו אם נתבשל בכלי כשר של ישראל. סיבת האיסור היא, "כדי להתרחק מהגויים שלא יתערבו בהם ישראל ויבואו לידי חתנות", או "כדי שלא יהיה ישראל רגיל אצל הגוי במאכל ובמשתה ויאכילנו דבר טמא". איסור זה חל רק על דברים שלא אוכלים אותם לא מבושלים, ורק על מאכלים חשובים ("עולה על שולחן מלכים").

מאכל משובח שהזדמן במהלך השבוע:

שמאי: שמר זאת עבור שבת.

הלל: בטח בה' שיזדמן לו מאכל משובח אחר לקראת שבת.

את שכר מצוות השבת משה הודיע לעם ישראל, כיוון שהוא לא עשוי להתגלות.

מתנה שעשויה להתגלות: הנותן לא צריך להודיע על כך למקבל.

הכוונה לשכר מצות שבת או לנשמה היתרה שניתנו בצנעא, (הציווי על שבת עצמה ניתן בפרהסיא ולכן גהגויים יענשו על כך)

כל המצוות ניתנו לישראל בפרהסיא חוץ ממצות שבת.

מדוע פת לא יכולה לשמש לעירובי תבשילין?

לשון א':

כי יש צורך בדבר שאינו מצוי (שיהיה ניכר שהוא לעירוב).

לשון ב':

כי יש צורך בדבר שנותן טעם [לפתן] (שיהא ניכר שהוא לעירוב).

ולכן (ללשון זו) בדייסא בן מערבין.

ולכן (ללשון זו) בדייסא גם לא מערבין.

אפשר להשתמש לעירוב תבשילין אפילו ב:

1. עדשים שנותרו בקדירה, אם יש בהם כזית

2. שמונונית שעל גבי הסכין, אם יש בה כזית.

3. דגים קטנים מלוחים שצלאן נכרי.

ואם טיגנן בקמח: אסור, משום בישולי נכרים (כי הקמח שאינו נאכל כשהוא חי) הוא העיקר).

דינים בעירוב תבשילין:

1. הכמות המינימאלית: כזית (ללא קשר לכמות בני הבית)
הכמות המקסימאלית: ללא הגבלה

2. סוג המאכל: ניתן להניח אפילו מאכל צלוי כבוש או שלוק. (ע"פ גירסת התוספתא והרמב"ם)

3. עבור אחרים: ניתן להניח ללא ידיעתם. (ובתנאי שהינם בתחום, וששכחו להניח ולא עשו זאת במזיד)

ברייתא

יום טוב שחל ביום שישי:

עירובי תחומין: אין מערבין.

עירובי חצרות: ת"ק: אין מערבין.
רבי: מערבין.

סיבת ההבדל:

ביר"ט אין איסור טלטול בחצרות (בניגוד לאיסור יציאה מהתחום), ולכן יכול לערב חצרות עבור שבת.

רבי אלעזר הפך את שיטות ת"ק ורבי. והלכה כרבי לאיסור

ביצה יז. (שורה 2) עד יז: (משנה)**ביאורים**

מערכות הזמנים: אנו חיים בשתי מערכות זמנים מקבילות. מערכת אחת היא מערכת השבתות - כל שבעה ימים נחשבים יחידה אחת של שבוע כשהיום השביעי הוא שבת. מערכת שניה היא מערכת החודשים והשנים כל 29-30 יום הם חודש כשהיום הראשון בכל מערכת הוא ראש חודש. כל 12-13 חודשים הם שנה כשהיום הראשון של השנה הוא ראש השנה ובמהלכה פזורים חגים נוספים. המערכת של השבתות קבועה מששת ימי הבריאה ואינה תלויה בשום גורם, בעוד שהמערכת של החודשים תלויה בהחלטות של בית הדין (גם לגבי מספר הימים בחודש וגם לגבי מספר החודשים בשנה) לכן בברכה אנו קודם מברכים מקדש השבת, אחרי כן ישראל ורק אחרי קדושת ישראל שמקדשים את הזמנים אנו מברכים על קדושת הזמנים וראשי החודשים.

תפילת עמידה בזמנים מיוחדים**ברייתא****בשבת ר"ח/ח חוה"מ****שחרית, מנחה, ערבית:**

הלכה כת"ק.

ת"ק: מוסיף יעלה ויבוא - ב'עבודה'.

ר' אליעזר: מוסיף יעלה ויבוא - ב'הודאה'.

רשב"ג ור"י בריב"ב: מוסיף קדושת ר"ח/ח חוה"מ - בברכה האמצעית.

מוסף:

לפי כולם: מוסיף קדושת ר"ח/ח חוה"מ - בברכה האמצעית.

להלכה: חותם "מקדש השבת
וישראל והזמנים וראשי חודשים".

ברייתא**בשבת יו"ט**

ב"ש: 8 ברכות. (ברכות נפרדות לשבת וליו"ט)

ב"ה: 7 ברכות. (ברכה משותפת לשבת ויו"ט)

הברכה האמצעית:
ב"ה: פותח ומסיים בשבת
ובאמצע מזכיר את יו"ט.
רבי: חותם "מקדש השבת וישראל והזמנים".

רב יוסף פסק כרבי.

שני ימים טובים של גלויות

1. אסור לאפות מאחד לשני.
2. רשאי לבשל עבור הראשון כמות גדולה בסיר (אפילו שברור שישאר לשני) כי אין בכך טירחה נוספת.
3. רשב"א: רשאי לאפות ככרות רבים (אפילו שברור שישאר לשני) כי הכיכרות נאפים טוב יותר כשהתנור מלא.

2 יו"ט (של גלויות) שחלו בימים ה'ו'

עירובי תחומין:
רב: ניתן להניח ביום ה' ע"י תנאי
רבא: לא ניתן להניח ע"י תנאי. (אסור לקנות שביתה ביו"ט)

עירובי תבשילין:
רב ורבא: ניתן להניח ביום ה' ע"י תנאי

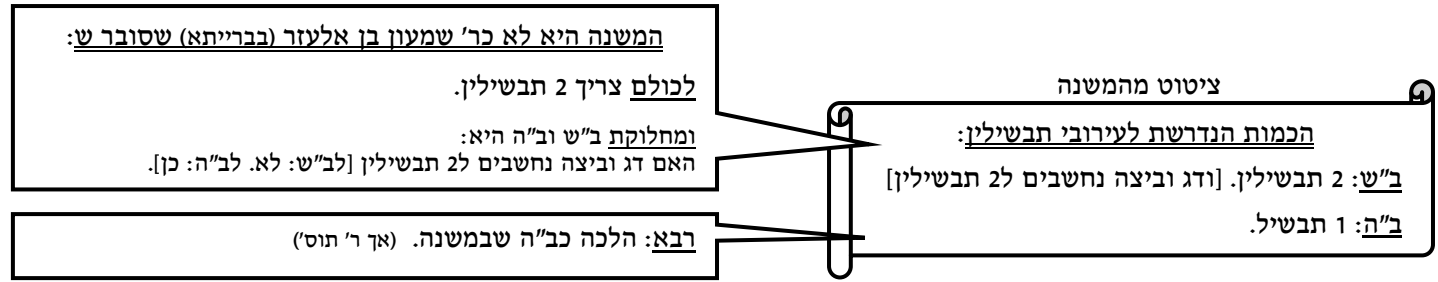
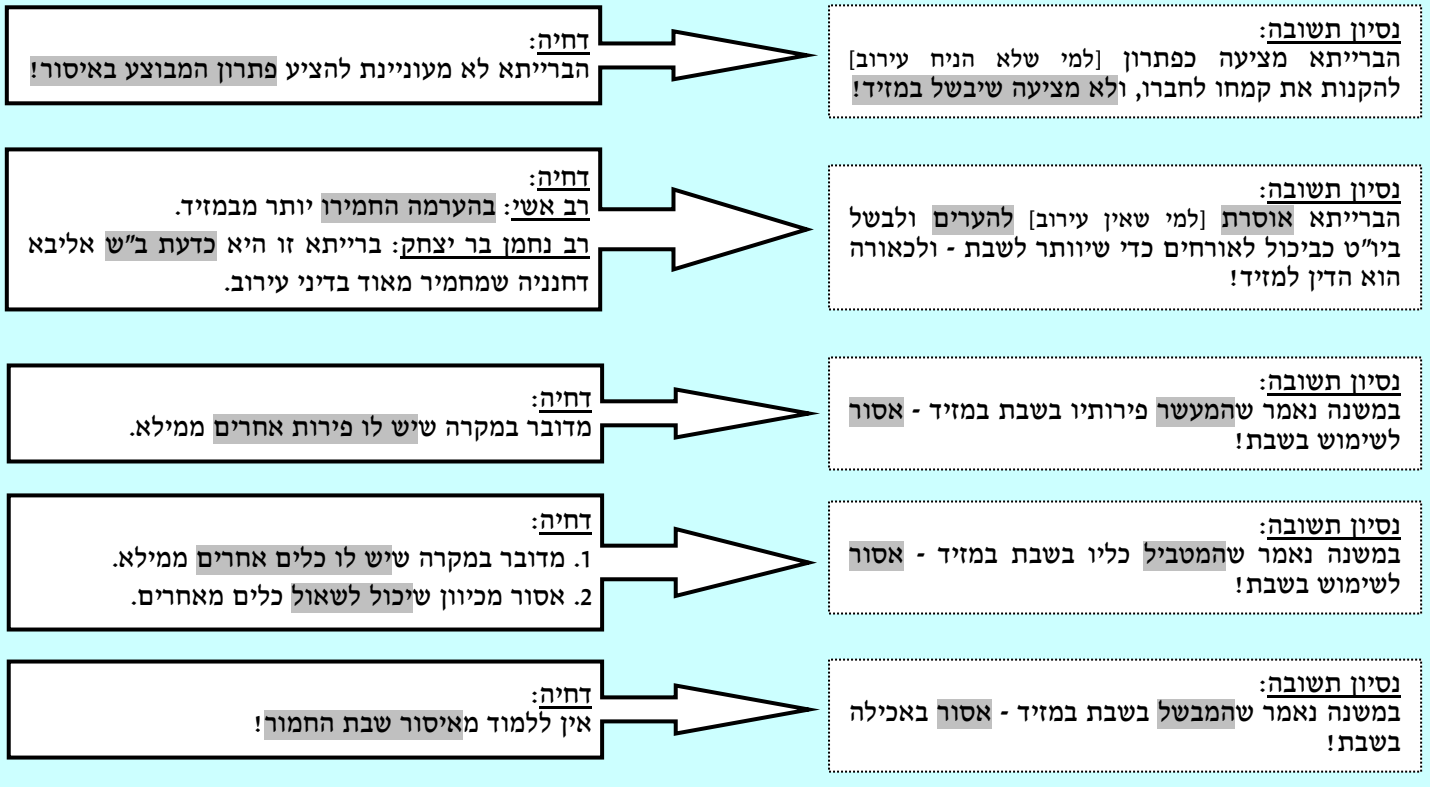
הניח עירוב תבשילין ונאכל העירוב:

אם התחיל לאפות לפני שנאכל העירוב - רשאי להמשיך לאפות.

לא הניח עירוב תבשילין:

הוא וקימחו אסורים
(לכן אחרים רשאים לאפות עבורו בקמח שלו - רק לאחר שיקנה להם את הקמח שלו)

ספק הגמרא: לא הניח עירוב תבשילין ובישל במזיד (מיר"ט לשבת) - האם מותר באכילה בשבת?

ביצה יז: (משנה) עד יט. (משנה)

ביאורים

אופן סידור דעות האמוראים בסוגיה: אחד הכללים הבולטים ביותר בכך הוא סידור לפי סדר דורות וגיל האמוראים. לכן בסוגייתנו הסדר הוא כדלהלן: רבה (דור 3 בבבל, שנת פטירה: 320), רב יוסף (דור 3 בבבל, שנת פטירה: 323), רב ביבי (דור 4 בבבל), רבא (דור 4 בבבל, שנת פטירה: 352). [לכלל זה יש חריגים לא מעטים, כגון: הקדמת אמוראים בבליים לארצישראליים, סידור לפי שיקולי תוכן ועוד]

משנה

'חייב אדם לטבול ביום א''

זמן טבילה כשיו"ט שחל ביום א':

כלים:
לפני שבת.

אדם:
ב"ש: לפני שבת.
ב"ה: אפילו בשבת.

אפשרות א':

המשנה עוסקת ביו"ט, והיא כרבי (שבברייתא) ואילו בשבת: הכל אסור.

אפשרות ב':

המשנה עוסקת בשבת, והיא כחכמים (שבברייתא) ואילו ביו"ט: הכל מותר.

מים שנטמאו:

נותנם בכלי אבן ומשיקן במקוה. (אבל אין ליתנם בכלי עץ טמא, כדי שיטהר אף הוא אגב המים)

במקרים הבאים מותר להטביל כלים ביו"ט

1. הטביל כליו לשם דריכת זיתים - ונמלך ביו"ט להשתמש בהם לדריכת ענבים (ולהיפך).
2. הטביל כליו על מנת לאכול פסחו עם חבורה אחת - ונמלך ביו"ט לאכול עם חבורה אחרת.

כיוון שעקרונית אין צורך בטבילה זאת

מדוע אסור להטביל כלים בשבת?

רבה:
גזירה שמא יטלטל את הכלים 4 אמות ברשות הרבים.

רב יוסף:
גזירה שמא יסחט את הבגדים לאחר הטבילה.

רב ביבי:
גזירה שמא ישהה מלטבול עד שיגיע יו"ט ובינתיים בטעות ישתמש בהם לתרומה.

רבא:
מפני שגזירה כמתקן כלי.

וגזרו גם: (1) כשיש לו מקוה בחצרו. (2) ביו"ט (משום שבת)

ובמקרים לא שכיחים או כשיש היכר - לא גזרו.

וגזרו גם: בכלים שאינם בני סחיטה.

טבילת אדם אין חשש כי:
יחשבו שנכנס למים כדי לצנן את גופו.

ואף אם המים מלוכלכים - כי אנשים רוחצים בהם בימות השרב.
ואף בימות הגשמים - כי אנשים רוחצים בהם כשהם מלוכלכים מאוד
ואף ביום-כיפור - כיוון שבשבת מותר לא גזרו והחמירו ביו"כ.

ברייתא

בין השמשות של יום חול

ת"ק: מותר להטביל כלי

ר' שמעון שזורי: אסור להטביל כלי

הסבר השאלה: האם יש חשש שהכהן ישתמש בכלי לתרומה לפני שיעריב השמש של היום הבא. (בעוד 24 שעות)

ביאור המחלוקת:הסבר חכמי בית המדרש:

המקרה: אדם רץ בבין השמשות להטביל כלי במקוה.

ת"ק: האדם יודע שהכלי צריך הערב-שמש, ולכן רץ כי חשב שיספיק לטבול לפני כן.
 ר' שמעון שזורי: האדם לא יודע שהכלי צריך הערב שמש, והוא רץ מסיבה צדדית.

הסבר רבא

המקרה: אדם שואל על כלי אחר שנטמא בפחות מכעדשה (האם הוא טמא?)

ת"ק: אמנם הוא אינו יודע הלכה זו (שלא כתובה בתורה) אבל את דין הערב שמש הוא ודאי יודע.
 ר' שמעון שזורי: אם אינו יודע הלכה זו, ודאי שאינו יודע את דין הערב שמש.

ביצה יט. (משנה) עד כ. (שורה 12)

ביאורים

אין מביאין קדשים לבית הפסול: אסור להקריב קרבן כשלא יתאפשר לאכול אותו במסגרת כל הזמן הראוי לאכילתו מהתורה, וכך עשוי הקרבן לבוא בקלות לידי נותר ולהיפסל. לכן קרבן תודה שזמן אכילתו הוא יום ולילה - אין להקריבו ב-י"ד בניסן, כיוון שכבר מאמצע היום יהיה אסור לאכול קרבן זה בגלל החמץ שבו. איסור זה הוא מדרבנן ולא מהתורה (קריית ספר, פסוה"מ 1).

משנה

קרבן עולה

ב"ש: לא מקריבים ביר"ט.
ב"ה: מקריבים ביר"ט. (ואף סומכים)

שלמים

ב"ש וב"ה: מקריבים ביר"ט. (ולב"ה אף סומכים)

המשנה מתייחסת ל:

עולה של יר"ט (שבה נחלקו ב"ש וב"ה)
ולשלמים של יר"ט (שאותם מקריבים לפי כולם).

אבל

סתם עולה (נדרים ונדבות):
לא מקריבים,

סתם שלמים (נדרים ונדבות)

עולא, ראב"א, (ברייתא 2): לא מקריבים.

רשב"א (בברייתא 1): ב"ש: לא מקריבים. ב"ה: מקריבים.

מה לעשות עם הסתירה בין עולא (האמורא) לרשב"א (התנא)

סתמא דגמרא: יש לשנות את דברי רשב"א כדי שלא יסתרו את עולא

רב יוסף: זוהי מח' תנאים ועולא סובר כתנאים החולקים על רשב"א.

מחלוקת תנאים זו מופיעה אף
בברייתא הבאה.

ברייתא (ע"פ ביאור הגמ')

נדרים ונדבות ביר"ט?

ת"ק, ר' שמעון: לא מקריבים.

ר"א בר"ש: מקריבים.

מתי עובר על 'בל-תאחר'?

ת"ק: לאחר שיעברו 3 רגלים.

ר' שמעון: לאחר שעברו 3 רגלים מפסח שלאחר הנדר.

ר"א בר"ש: לאחר שעבר חג הסוכות.

לדעת ת"ק לא מקריבים תודה אפילו ב-י"ד ניסן כי: "אין מביאים קדשים לבית הפסול".

ר"א בר"ש הוסיף בברייתא זו ש:

תודה (=נדרים ונדבות) שמקריב בחג:

יוצא בה ידי שמחה.

לא יוצא בה ידי קרבן חגיגה. (אפילו אם כשנדר את התודה התנה שהיא תהיה עבור חגיגה)

כיוון שקרבן חובה יש להביא מן החולין!

ביצה כ. (שורה 12) עד כא. (שורה 5)

ביאורים

סמיכה: הנחת שתי ידיו של בעל הקרבן, בין קרניו של הקרבן, כשהוא נשען בכל כוחו על ראש הקרבן. כל קרבנות היחיד (מבהמה), הן קרבנות חובה והן קרבנות נדבה, טעונות 'סמיכה', פרט לבכור, מעשר ופסח. כל קרבנות ציבור אינם טעונים סמיכה מלבד פר הבא על כל המצוות (וכן שער ע"ז - לר' שמעון, מנחות צב). בדיעבד הסמיכה אינה מעכבת.

ציטוט מהמשנה

שלמי חובה ביו"ט

ב"ה: סומכים

ב"ש: לא סומכים

ברייתא

טעמים של ב"ה

- א. מצוה לסמוך על שלמי חובה
- ב. הסמיכה צריכה להיות צמודה לשחיטה

טעמים של ב"ש

- ר' יצחק: אין מצוה לסמוך על שלמי חובה
- ר' יוסי: א. מצוה לסמוך על שלמי חובה
- ב. אבל הסמיכה לא צריכה להיות צמודה לשחיטה.

המקור לסמיכה בשלמי חובה

(שיטת ב"ש לפי ר' יוסי ושיטת ב"ה)

ר' יצחק: בנין אב משלמי נדבה

סתמא דגמרא: בנין אב משלמי נדבה+עולת חובה.

נפק"מ בין הסברים:

האם ניתן ללמוד עולת חובה מעולת נדבה או שצריך פסוק מיוחד לכך.

ר' יצחק: ב"ה לומדים ללא פסוק ולכן הברייתא שלומדת זאת מפסוק היא כב"ש

סתמא דגמרא: גם ב"ה צריכים פסוק ולכן הברייתא היא גם כב"ה.

ברייתא

טעמים של ב"ה וב"ש (שנחלקו האם מקריבים עולת ראייה ביו"ט)

טעמים של ב"ה (שסברו שמקריבים עולת ראייה):

בשבת שצורך הדיוט אסור - צורך גבוה מותר (הקרבן תמידין ומוספין), ביו"ט שצורך הדיוט מותר (אוכל נפש) - ק"ו שצורך גבוה יהיה מותר (עולת ראייה).

תגובת ב"ש:

ק"ו זה אינו נכון והראיה - נדרים ונדבות אסור להקריב ביו"ט!

תגובת ב"ה לתגובת ב"ש:

אין להביא הוכחה מנדרים ונדבות כי אין להקרבם זמן מוגדר ומוגבל!

טעמים של ב"ש (שסברו שלא מקריבים עולת ראייה):

"הוא אפדו יצא אפס" - מכאן שאין היתר להקריב לצורך גבוה.

תגובת ב"ה:

"והחיתת אתו אפ" - מכאן שיש היתר להקריב לצורך גבוה,

(ולכן מהמילה "לכם" לומדים שאין היתר לעשות מלאכה עבור כותים וכלבים)

אבא שאול גורס שב"ש לא השיבו טענה זו, כי לדעתו לב"ה מותר להקריב נדרים ונדבות ביו"ט.

לגירסת אבא שאול ב"ה הביאו נימוק נוסף:

לא הגיוני שלצורך אדם יהיה מותר לבשל וכד' ולצורך גבוה יהיה אסור להקריב!

לשיטה שסוברת שלא מקריבים נדרים ונדבות ביו"ט:

האיסור הוא מהתורה (ולא מדרבנן מגזירה שמא ישהה להקריבם דווקא ביו"ט).

עבר ושחט ביו"ט - האם רשאי לזרוק את הדם?

רבא: יזרוק רק אם הבשר קיים (כי אז זריקתו היא לשם אכילת הבשר).
רבה בר רב הונא: יזרוק תמיד (כדי להכשיר את הקרבן ולהקטיר את אימוריו בלילה).

הוכחה:

באפיית שתי הלחם שזמנה בשבועות ואין לגזור שמא ישהה - אעפ"כ אין לאפותם ביו"ט.

קושיה על רבה בר רב הונא:

בברייתא נאמר שאם שחט קרבן בשבת ואין היתר לאכלו - אסור לזרוק את הדם.

הגמרא מעלה 2 אפשרויות:

1. דברי רבה בר רב הונא נדחו.
2. אין קושיה, כי הברייתא עוסקת בשבת שחמורה מיו"ט!

ביצה כא. (שורה 5) עד כא: (משנה שניה)

ביאורים

גרף של רעי: חפץ מאוס, או מטונף הנמצא בשבת במקום שבו הוא מפריע את האדם, או שמגיע ממנו ריח רע לאדם הנמצא בסביבה – אע"פ שמוקצה הוא, מותר לפנותו, אפילו בידו לאשפה וכדו'.
 אסור ליצור לכתחילה גרף של רעי בשבת, דהיינו להביא דבר שעתידי להימאס ואז יאלץ להוציאו.

מלאכה ביו"ט בחפץ ששייך לגוי

בהמה השייכת ליהודי וגוי:

מותר לשוחטה ביו"ט בגלל חלק היהודי, (אין אפשרות לשחוט רק חצי בהמה!)

עיסה השייכת ליהודי וגוי:

אסור לאפותה ביו"ט, (ניתן לחלקה ולאפות רק את חלקו של היהודי)

עיסה שיהודים אופים עבור גויים:

ריב"ל: אסור לאפותה בכל מקרה.
ר"ה: כשמאפשרים ליהודים לאכול ממנה - מותר לאפותה (כי אז כל חלק מהעיסה ראוי ליהודים)

אך נדרים ונדבות: אסור להקריב ביו"ט

שם כל השחיטה היא עבור הקב"ה (החלק שהכהנים והבעלים מקבלים הוא מתנה מהקב"ה).

אך עיסה המיועדת לרועים וכלבים: מותר לאפות את כולה

ר"ח: רק אם יש נבלה שאותה יתן לכלב (ואז כל העיסה מיועדת לרועה)
רבה: גם כשאין נבלה, (תיאורטית ניתן לתת נבלה לכלב ואז כל העיסה תיועד לרועה)

אוכל לא כשר (בהמת טרפה) הראוי רק לכלבים - מח' תנאים האם מותר להכינו

"אק אער יאכא לאכא נפש הוא אפרו יצה לאכא"

ר' יוסי הגלילי:
אסור לאפות עבור כלבים ("לאכא" – ולא לכלבים)

ר' עקיבא:
מותר לאפות עבור כלבים ("נפש" – אפילו נפש בהמה)
 (ומ"לאכא" – ממעטים גויים שאין מזונתם עלינו)

קושיה על ר' יוסי הגלילי:
 מדוע מותר לטלטל גרעיני תמרים ביו"ט ולהשליכם לפני בהמות - הרי אין היתר מלאכה עבור בהמות?
תירוץ:
 כיוון שראויים להסקה (גדולה) ולכן אינם מוקצה.

ובשבת מותר לטלטלם רק אגב לחם.

הזמנת נכרי לארוחה ביו"ט

ריב"ל ור' אחא בר יעקב:
 אסורה (מחשש שיבשל עבורו)

מרימר ומר זוטרא:
 כשהגיע אליהם גוי ביו"ט הם הבהירו לו שהם לא יטרחו עבורו.

הזמנת נכרי לארוחה בשבת

ריב"ל, מר שמואל:
 מותרת. (אסור לבשל בשבת, לכן אין חשש שיבשל בעבורו)

רב אחא בר יעקב:
 אסורה. (כיוון שהיין שיוותר ממנו אסור בהנאה ולכן הוא מוקצה ויש חשש שיטלטלו בשבת)

ואין להסתמך מראש על ההיתר של "גרף של רעי".

משנה

את המלאכות הבאות ב"ש אוסרים לעושת ביר"ט וב"ה מתירים:

1. חימום מים חמים עבור רגליו. ואם ראויים לשתיה - ב"ש מתירים (ושותה מהם - תוס').
2. עשיית מדורה כדי להתחמם כל גופו כנגדה.

ביצה כא: (משנה שניה) עד כב: (משנה)

ביאורים

כחילת עיניים: חכמים גזרו שלא ליטול תרופות בשבת מחש שיבוא לידי שחיקת סמנים. לכן יש בעיה לכאורה לכחול את העין ביו"ט (ויש שהסבירו שהבעיה היא משום צובע ולא משום רפואה).
לחם הפנים: 12 כיכרות שהן מניחים על השולחן שבקודש. אתלצד הלחמים היו שמים שני בזיכים עם לבונה (חומר ריחני מאוד) כל שבת היו מוציאים את הלחמים ושמם במשומם לחמים חדשים. את הלחמים היו מגישים למזבח (החיצון) ואז מבייאים לכהנים שיאכלו אותם ואת הלבונה היו מקטירים על גיב המזבח (החיצון)

מהו המקרה שבו אסרו ב"ש להטמין - ומדוע

רב הונא: מדובר שלא הניח עירוב תבשילין.
 (וב"ה מתירים הטמנה בשיעור בסיסי של 'כדי חייו')

דחיה: בברייתא מפורש שכשהניח עירוב ב"ש מתירים להטמין.

רבא: מדובר כשהניח עירוב תבשילין.
 (וב"ש אוסרים כי מוכח שזה לצורך שבת)

אביי: מדובר כשהניח עירוב חלקי: עירב בפת אך לא הטמין חמין.
 (ב"ש (לפי חנניה) אוסרים להטמין מים אא"כ היו לו הטמין חמין בערב יו"ט.)

מדובר במנורה של חוליות שנפלה והתפרדו חלקיה.
ב"ש: אסור להחזיר מפני שנראה כבונה.
ב"ה: אין איסור בונה בכלים!

משנה

3 דינים שהחמיר ר"ג כשיטת ב"ש:

1. אין טומנין חמין ביו"ט שבערב שבת.
2. אין זוקפין מנורה ביו"ט.
3. אין אופין ככרות עבים ביו"ט. (ואף העיד שכן נהג אביו)

מח' ר"י וחכמים בעניין היקף היתר מלאכות ביו"ט

כיבוי אש (ביו"ט) כדי -
 להחשיך (לשם תשמיש), למנוע שריפה (ממוז), או למנוע עישון:

חכמים: אסור (רק מלאכות עבור אוכל נפש הותרו)
ר' יהודה: מותר (הותרו אף מלאכות עבור שאר צרכי יו"ט)

מריחת משחה בעין ביו"ט לרפואה (כשאינן סכנה):

חכמים: אסור (ומותר שגוי ימרה - אפילו שהיהודי מסייע בפתיחת העין וסגירתה)
ר' יהודה: מותר.

ביו"ט שני של ראש-השנה:

רבא: אסור. (2 הימים נחשבים לקדושה אחת, והקלו רק לגבי קבורת מת)
אמימר: מותר. (כשיטת נהרדעי שלא חוששים שאלול יתעבר)

הנותן שמן בנר (בשבת):

חייב משום מבעיר. (וביו"ט מותר)

הנוטל שמן מהנר (בשבת וביו"ט):

חייב משום מכבה.

לנקות פחם מהפתילה (ביו"ט):

מותר, ואין בכך משום כיבוי.

ברייתא

פת עבה בפסח?

בית שמאי: אסור לאפות.

בית הלל: מותר לאפות

מהי פת עבה ומהו שורש המחלוקת

דחיה:
רק בלחם הפנים
התירו טפח.

הסבר ראשון: הכוונה לפת שעוביה טפח.
המחלוקת היא האם חוששים בפת שכזו לחימוץ.

להסבר זה מדובר
בכל יום-טוב (ולאו
דוקא בפסח).

הסבר שני: הכוונה לפת מרובה (הרבה פיתות).
המחלוקת היא האם מותרת טירחה שלא לצורך.

ביצה כב: (משנה) עד כג: (סוף הפרק)

ביאורים

דבר שאינו מתכוון: מעשה איסור שאדם עושה ללא כוונה, כתוצאה ממעשה היתר. ר' יהודה אסר ור"ש התיר בתנאי שקיימים שני התנאים: א. העושה אינו מתכוון לפעולה האסורה; ב. הפעולה האסורה אינה תוצאה הכרחית של הפעולה המותרת, אלא אפשרית בלבד.

משנה

3 דברים שר"ג מיקל ביו"ט (בניגוד לחכמים): 1. לטאטא בין המטות.
2. להניח מוגמר.
3. לצלות גדי מקולס בליל פסח.

וכך הנהיג ברומא תודוס איש רומי, (וחכמים נחלקו עליו כי נראה שמאכיל קדשים בחוץ)

בעיית הבערה וכיבוי יש כששם בשמים על גחלים (אבל כששם על חרס איז בעיה)

הבעיות בבישום

מהתורה

הבערה, כיבוי,

מדרבנן

נולד

בעיית נולד יש גם כששם בשמים על חרס (רבה) (שחשש לנולד) אסר לעשות זאת - ור' יהודה התיר

אביי ור' יוסף שחששו לנולד אסרו להניח כוסות עם ריח על בגדים ביו"ט,

הבנה אחרת (שנדחתה)

בישום כלים: מח' התנאים במשנה
בישום חדר: כולם מתירים

סוגי בישום שונים

כשמבשם כלים:

אסור לפי כל התנאים במשנה

כשמבשם את החדר:

מח' תנאים במשנה (ר"ג מתיר וחכמים אוסרים)

כשמבשם פירות:

רב, רב הונא: אסור. (לא נכלל בהיתר אוכל נפש)

שמואל, רבא: מותר. (נכלל בהיתר אוכל נפש)

משנה

3 דברים שהתיר ראב"ע (בניגוד לחכמים):

1. פרתו יצאה בשבת לרה"ר כשרצועה קשורה בקרניה לנוי.
2. לגרד בהמה ביו"ט במגרדת של ברזל (ששיניה דקות).
3. לשחוק פלפלין ביו"ט בריחיים המיועדות לכך.

דין גירוד הבהמה ביו"ט במגרדת:

ראב"ע: מותר בכל מגרדת (אף בברזל שעושה חבורה).

ר' יהודה: מותר בעץ (שלא עושה חבורה) ואסור בברזל (שעושה חבורה).

חכמים: אסור בכל מגרדת (אף בעץ שאינה עושה חבורה).

פרה זו היתה של שכינו של ראב"ע, אך בגלל שלא מיחה בה נקראת על שמו.

ראב"ע: כיון שאינו מתכוין לעשות חבורה - מותר.

ר"י וחכמים: גם כשאינו מתכוין לעשות חבורה - אסור, (ומחלוקתם היא האם לגזור אף במגרדת של עץ)

משנה

טומאת רחיים של פלפלין:

החלק התחתון (שהוא של עץ):
טמא משום שהוא כלי קיבול.

החלק האמצעי (אפילו אם אינו של מתכת):
טמא משום שגזרון חכמים בכברה משום כלי ארוג.

החלק העליון:
טמא משום שהוא כלי מתכת

כלי מתכת נטמא גם כשאין לו בית קיבול

משנה

עגלה של קטן:

1. מקבלת טומאת מדרס. (כי הקטן סומך עליה ומיוחדת לישיבה)

2. מותר ליטלה בשבת (ואינה מוקצה - כי תורת כלי עליה).

3. ת"ק: אסור לגוררה על הרצפה (כיוון שחופרת בקרקע ועושה חריץ)
ר"י: מותר לגוררה על הרצפה (כיוון שאינה חופרת אלא כובשת את הקרקע)

ת"ק ור"י מסכימים ש:
חייב גם על דבר שאינו מתכווין (כשיטת ר"י
ובניגוד לר"ש)

מחלוקתם היא:
האם מציאותית העגלה עושה חריץ.

ביצה כג: (תחילת הפרק) עד כה. (שורה 2)

ביאורים

מדוע אסור לצוד ביו"ט, והרי מלאכות אוכל נפש הותרו ביו"ט?
 רש"י: הותרו ביו"ט רק מלאכות שאם יעשה אותם בערב יו"ט אז איכות האוכל תהיה נמוכה.
 תוס': התורה התירה רק מלאכות שמ'לישה' ואילך, וצידה היא כמו קצירה הקודמת ללישה.
 ר"ן: חכמים אסרו מלאכות שעושים אותם בדרך כלל בכמות גדולה להרבה ימים, ומשום דדומה לעובדין דחול. (ועוד ע"ש)

משנה

צידה ונתינת מזונות ביו"ט

ת"ק: דגים שבבריכות מים: אסור
 חיה ועוף שבמקום מגודר: מותר.

רשב"ג: תלוי בגודל המקום בו נמצאים החיות.
 [כשצריך להתאמץ כדי לצוד - אסור, ואם לא צריך להתאמץ - מותר].

הלכה כרשב"ג. [לא ברור האם הוא חולק על חכמים או מפרש את דבריהם]

המשנה מתייחסת למצב שבו:

החיה נמצאת במקום קטן,
והעוף נמצא במקום מקורה.

מהו 'מקום קטן'?

1. כשניתן להגיע אל החיה בקפיצה אחת.
2. מקום נטול פינות שבהם החיה יכולה להסתתר.
3. כשהרוחב קטן וצל הכותל נופל על הכותל

ציפור דרוז:

מותר רק כשנמצאת בארון,

שאר עופות:

כשצריך מצודה אסור,
 כשלא צריך מצודה מותר

אווזים, תרנגולים ויוני הרדיסאות:
 מותר גם אם צריך מצודה,

הם נחשבים כניצודים בגלל שהם חוזרים לכלובם
 כל ערב ובגלל ש:

1. מזונותיהם מהאדם.
2. הם לא בורחים מהאדם כשהם בכלוב.

המשנה

ספק מוכן (למשל בע"ח שספק מתי ניצוד)

ת"ק: אסור.

רבן גמליאל: מותר.

חיזוק לת"ק:

1. גם ר' יהושע ורשב"א סוברים שספק מוכן - אסור.
2. שמואל פסק שספק מוכן אסור

מה התיר רבן גמליאל?

רב: רק טילטול.

לוי: אף באכילה.

לוי לא היה בביהמ"ד כאשר רבי חזר בו.

מדוע ויש להמתין בכדי שיעשו?

רש"י:

שלא יהנה ממלאכת יו"ט.

תוס':

שלא יאמר לנכרי ביו"ט לעשות עבורו מלאכה.

נכרי שהביא ליהודי מתנה ממין המחובר לקרקע:

אסור (כי יתכן שהגוי קטף זאת ביו"ט),
 (ולאחר שימתין במוצאי החג 'בכדי שיעשו' - מותר)

נכרי שהביא ליהודי מתנה ממין שאינו מחובר לקרקע:

כשהביא מתוך התחום: מותר. (כי לא נעשה בו כל איסור)
 כשהביא מחוץ לתחום: אסור, (ומותר מיד לישראל אחר שלא הובא עבורו)

הוכן מערב יו"ט - אבל

נראה כהוכן ביו"ט:

מותר, (ולא חוששים למראית עין)

ביצה כה. (שורה 2) עד כה: (משנה)

ביאורים

כזית חי מבית שחיטתה - איסור דם הינו רק בדם שיצא מהאברים (וכן בדם שבלב) דם שנמצא באברים ולא פירש מותר לאוכלו. לכן מותר לאכול בשר חי אם שטפו אותו קודם לכן. (וכן בשר צלי) הסיבה שיש צורך להכשיר בשר הוא בבשר מבושל שם הבשר יוצא מהאברים (ונאסר) ואז הוא חוזר לאברים. אבל בשר חי או צלוי של אבושל מותר לאוכלו אפילו אם לא הוכשר.

רב חסדא/רבה בר רב הונא סבר ללמוד מכך ש

הולד של חיה שקיננה בפרדס:

מותר, (גם אם הפרדס רחוק מהעיר)

דחיה:

במקרה זה לא הזמינם במעשה! (וכן מפורש בברייתא)

למסקנה

ולד של חיה שקיננה בפרדס:

כשהפרדס סמוך לעיר - מותר, (כי דעתו עליו)
כשהפרדס רחוק מהעיר - אסור, (וצריך להזמינו במעשה)

והחיה עצמה (שקיננה בפרדס): אסורה, (כי מחוסרת צידה)

הסוכר אמת המים מערב יו"ט (שלא יכנסו בה דגים):

דגים שימצא בה ביו"ט - מותרים, (כיוון שהזמינם במעשה זה)

משנה

מתי מותר לשחוט בהמה ביו"ט?

ת"ק: כשיש שהות לאכול ממנה כזית בשר צלי.

ר"ע: כשיש שהות לאכול ממנה כזית בשר חי.

אם שחט בהמה בשדה ביו"ט

לא יביאינה במוט אלא יביאנה בידו אברים אברים.

מדובר כשיש בהמה חולה שמעוניין לשוחטה לפני שתנבל

אמנם:

מהרגע שהבהמה נשחטה היא בחזקת היתר (ואין לחשוש שהיא טריפה), ומותר הלכתית לאכול את בשרה אף קודם הפשט וניתוח.

אבל:

משום דרך ארץ לא יאכל בשר לפני הפשט וניתוח, כי נראה כרעבתן. (ומאותה סיבה לא יאכל שום ובצל מראשו ולא ישתה כוסית יין בלגימה אחת)

ישראל עזים שבאומות ולכן ניתנה להם התורה (כדי שיתעסקו בה ותתיש כוחם ותכניע ליבם)

עקרונות מוסריים שנלמדים מהטבע

לא לקחת מחלקם של אחרים (הצב)

להתאפק ולא להנות מדבר טרם זמנו (פירות לא מבשילים בשנים הראשונות)

כשמתחשלים הרבה פעמים מר הופך למתוק (נטורמוס שמתבשל 7 פעמים וממתק)

אסור לצאת ביו"ט (בגלל שזה דרך חול):

הסומא - במקלו.

הרועה - בתרמילו.

כולם - בכסא.

מתי מותר לצאת בכיסא:

א. כשהרבים צריכים לו,
ב. ר"א: כשלא מכתפים אותו.

ביצה כה: (משנה) עד כז. (שורה 6)

ביאורים

בכור בהמה טהורה: זכר מבקר וצאן, שנולד ראשון לאמו, הינו קדוש וניתן לכהן בכל מקרה (גם אם הוא תם וגם אם הוא בעל מום).
אלא שהבדל יש בין בכור תם שיש להקריבו על גבי המזבח, (ובשרו נאכל לכהנים, לשני ימים ולילה אחד) בעוד שבכור בעל מום הינו ממונו של כהן, ונשחט בכל מקום כחולין, ונאכל לכל אדם. למרות שגם בכור בעל מום קדוש עדיין לעניין זה שאסור בגיזה ובעבודה) כיום או שמחכים שיפול בבכור מום קבוע ואז ניתן לאוכלו כחולין אף בלי פדיון או שמוכרים את האימא לפני כן לגוי ואז היא פטורה מבכורה. כשנפל מום בבכור יש להראותו למומחה, הבקי במומים, שיבדוק אם המום קבוע או עובר.

ראיית מום ביר"ט

הדעות שמתירות לראות מום ביר"ט

רבי (בברייתא):

מותר תמיד (גם כשהמום נפל ביר"ט)

ר' יהודה (במשנה):

כשהמום נפל לפני יר"ט -

מותר,

כשהמום נפל ביר"ט (אפילו אם היה לפני כן מום זמני) - אסור

הדעות שאוסרות לראות מום ביר"ט

ר"ש (לפי הברייתא המשובשת):

כשהמום נפל לפני יר"ט - אסור לכתחילה (ובדיעבד מותר)

כשהמום נפל ביר"ט - אסור לחלוטין

ר"ש (לפי הברייתא המתוקנת):

אסור לחלוטין תמיד

רבי: אין בעיה של מוקצה (ולכן מותר אפילו כשהמום נפל ביר"ט)

ר' יהודה: יש בעיה של מוקצה (ולכן מותר רק כשהמום נפל לפני יר"ט)

המשנה הביאה את דברי ר"י בניסוח מיוחד כדי לחדש שתי הלכות

היא הביאה מקרה של בור כדי לחדש:

שאסור להערים ולהעלות אותו משום צער בעלי חיים,

היא כתבה 'לא ישחוט' (במקום 'לא יעלה וישחוט') כדי לחדש:

שכשהמום שהיה בו מערב יר"ט לא היה קבוע (ורק ע"י הנפילה לבור נעשה קבוע) - אסור לשחוט.

ר"ש מודה שכשהבכור נולד ביר"ט כשהוא בעל מום:

רבה בר רב הונא: שאז מותר לכתחילה.

אביו של רב נחמן: שאסור לכתחילתה ומותר בדיעבד.

לכך יש סיוע מהברייתא המשובשת.

לכך יש סיוע מהברייתא המתוקנת של רב אושעיא ומהמשנה.

חפץ שהיה ראוי לשימוש בכניסת שבת,
ונדחה משימוש במהלך השבת,
ולאחר מכן חזר ונהיה ראוי לשימוש

כשהחפץ מוחזר לשימוש ע"י אדם:
מותר. [אפילו אם לא היה ראוי בכניסת שבת!]

כשהחפץ מוחזר לשימוש ע"י שמים:
יש 2 מסורות הפוכות מה פסק רבא.

ולכן:
 א. קטניות שמשליכים לקדירה ביר"ט מותרים לאחר שייגמר בישולן.
 ב. מותר לאכול קדרות שהיו רותחות בכניסת שבת.

לא ניתן לפשוט את הספק מדין בכור שנולד עם מומו ביר"ט, כי:
 אפשר יתכן שמיד כשנולד ישבו דיינים וראו את מומו ולכן לא נדחה באמצע יר"ט.

כללים נוספים במוקצה:

1. חפץ שהיה ראוי לפני שבת אך הבעלים לא ידעו על כך - מותר.
2. חפץ שיש כאלו שאוכלים אותו ויש כאלו שאינם אוכלים אותו - צריך להזמינו מבעוד יום, (אחרת הוא מוקצה)

ביצה כז. (שורה 6) עד כז: (סוף העמוד)

ביאורים

טרפה: המשנה הראשונה בפרק ג' בחולין מונה 18 סוגי טרפות בבהמה. בהמה טרפה אסורה באכילה, שנאמר (שמות כב, ל): "ובשר בשדה טרפה לא תאכלו". ברם, מותרת היא בהנאה, שנאמר (שם): "לכלב תשליכון אותו".
קהלא קדישא: 'למה הוא קורא אותם קהלא קדישא ששם היו ר"י בן משולם ור"ש בן מנסיא שהיו משלשים היום שליש לתורה, שליש לתפילה, ושליש למלאכה. ויש אומרים שהיו יגעים בתורה בימות החורף ובמלאכה בימות הקיץ (מדרש רבה קהלת ט:ט)

פסיקת האמוראים - ראיית מומים ביו"ט?

ר' יהודה: מותר לראות מומים
ר' שמעון: אסור לראות מומים

רבי זריקא/רבי ירמיה: מותרת. (שהרי תמיד הלכה כר' יהודה מול ר' שמעון)

ר' זירא: מסתבר שאסורה. (כי דעת ר' שמעון נאמרה בברייתא בלשון 'חכמים')

ר' אמי, ר' יצחק נפחא: אסורה.

קהלא קדישא דבירושלים: אסורה. (כי ר' שמעון הולך בשיטת ר' מאיר, וביחד הם רבים מול ר' יהודה)

שיטת ר"מ: שחט את הבכור ורק אח"כ ראה מומחה את המום - אסור.

ביאור ההוכחה:

קהלא קדישא חשבו שר"מ מבין שראיית המום לא מגלה את המום (כמו בטריפה) אלא יוצרת אותו כיוון שראיית מום היא ההיתר עצמו היא מעין תיקון האסור ביו"ט

דחיית אב"י:

הסיבה שר' מאיר אסר היא מטעם קנס ולא משכיוון שהיא יוצרת היתר.

אפילו מי שאוסר לראות מומים ביו"ט:

מותר לראות בערב יו"ט את המום וביו"ט לברר אם המום נפל מאליו.

כיוון שאסור להפיל מום בבכור, ואף אסור לגרום לכך שיפול בו מום (כפי שכתב רמב"ם!)
ואף אסור לגרום לכך שיפול בו מום (כפי שכתב רמב"ם!)

משנה

אסור להזיז ביו"ט:

בהמה שמתה ביו"ט.

חלה שנטמאה.

לאיזה בהמה התייחסה המשנה:

מדובר בבהמת **קדשים** שמתה (שאסורה בהנאה). - [כמו הדין הבא שעוסק בחלה שהיא קדושה]

כיצד מסתדרת המשנה כר' שמעון (שהקל בדיני מוקצה)

לדעת מר בריה דרב יוסף:

המשנה עסקה בכל בהמת קדשים שמתה, כי כל בהמת חולין שמתה אינה מוקצה.

שיטת ר"ש לפי מר בריה דרב יוסף:
כל בהמת חולין שמתה אינה מוקצה.

לדעת מר בר אמרימר:

והמשנה עסקה בבהמת קדשים מסוכנת שמתה, כי בהמת חולין מסוכנת שמתה אינה מוקצה.

שיטת ר"ש לפי מר בר אמרימר:
בהמת חולין בריאה שמתה מוקצה.
בהמת חולין חולה שמתה אינה מוקצה.

משנה

ביו"ט אין לקבוע את מחיר הבהמה הנשחטת, אלא:

יקבע את המחיר לפני יו"ט או אחריו,

כיצד ניתן לקבוע מחיר לאחר יו"ט על בהמה שכבר נשחטה ונאכלה?
לפני ששוחט את הבהמה, מחפש בהמה הדומה לה בגודלה ומשאירה למחר כדי למדוד את שוויה.